

Rotterdam

Volle

---

kracht

---

vooruut

**Coalitieakkoord
2014 - 2018**

Leefbaar Rotterdam | D66 | CDA

Rotterdam

Volle

---

kracht

---

vooruit

**Coalitieakkoord
2014 - 2018**

Leefbaar Rotterdam | D66 | CDA

Rotterdam, 8 mei 2014

Beste Rotterdammers,

Wij, Leefbaar Rotterdam, D66 en het CDA, slaan de komende vier jaar de handen ineen om samen met jullie Rotterdam verder te brengen. Rotterdam moet sterker, veiliger, levendiger en gezelliger. Rotterdam staat er, met zijn wereldhaven, economisch goed voor. Maar ondanks het voorzichtige economisch herstel staan we voor enorme uitdagingen. Om die uitdagingen de komende jaren aan te gaan en de kansen te benutten, is lef, daadkracht en een open vizier nodig. We moeten het gaspedaal intrappen en samen dingen uitproberen. Rotterdam is een stad voor stoere mensen. Voor de komende vier jaar hebben we de Rotterdamse branie nodig.

Ons akkoord begint bij meer zeggenschap voor Rotterdammers in een veilige, levendige en gezellige stad. In zo'n stad kan en mag je verwachten dat mensen iets van hun leven maken. In zo'n stad verbazen we ons over asociaal gedrag en spreken we elkaar daar op aan. In zo'n stad nemen buurtbewoners het initiatief in hun straten. In zo'n stad heerst een 'kendoementaliteit'.

Rotterdam gaat niet vanzelf. Rotterdam is de stad van doorzetters met opgestroopte mouwen. Die doorzetters met opgestroopte mouwen verdienen en krijgen vanaf nu meer gehoor bij de overheid. De verwachte economische groei voor Nederland is een mooi gegeven maar betekent niet automatisch dat de werkgelegenheid in Rotterdam groeit. Voor de ontwikkeling van Rotterdam is het belangrijk dat het typisch Rotterdamse ondernemersbloed zuurstof krijgt.

Onze stad heeft lef, en verdient een bestuur dat durft. In vernieuwen en experimenteren komt de kracht van Rotterdam en Rotterdammers los. Wij nodigen iedereen uit met ons mee te doen en bedanken hen die hebben meegedacht.

Joost Eerdmans
Leefbaar Rotterdam

Salima Belhaj
D66

Hugo de Jonge
CDA

Meer zeggenschap voor Rotterdammers

Rotterdam is van Rotterdammers. Dus beslissen zij in verschillende vormen direct mee. Over de problemen die we moeten oplossen, over kansen die we niet mogen laten lopen. Wij en onze ambtenaren zoeken de ideeën in de stad op en helpen, indien nodig, bij de realisatie van die ideeën. Daarin zijn we integer en betrouwbaar. We doen wat we zeggen en we zeggen wat we doen.

Rotterdam: Een veilige, levendige en gezellige stad

We bouwen aan een stad waar altijd wat te beleven valt en het goed wonen is. Voor jong en oud. Een stad met vitale wijken die in balans zijn en waar voldoende speelruimte is voor kinderen. Rotterdam wordt een stad waarin we elkaar verstaan en waar we over etnische en religieuze grenzen heen respectvol met elkaar omgaan. In Rotterdam verbazen we ons over asociaal gedrag en spreken we elkaar daar op aan. Voor iedereen gelden dezelfde rechten en plichten en een gedeeld normbesef is het fundament onder onze individuele vrijheid. In Rotterdam nemen buurtbewoners het initiatief in hun straten tegen verloedering. Dat gaat niet vanzelf, daar moeten we samen, zonder taboes, hard aan werken.

Rotterdam: Hét laboratorium van Nederland

De stad waar vernieuwing en innovatie de standaard is. De standaard in gemeentelijk beleid en de standaard in onze stad en economie. Rotterdam en Rotterdammers ondernemen. 'Kan niet' bestaat niet en het kan altijd beter. Iedereen heeft in Rotterdam alle vrijheid om iets van zijn leven, zijn onderneming, zijn idee, zijn droom te maken. In Rotterdam doen we. Daarin tonen we als stad en als Rotterdammers lef, durf en kwetsbaarheid.

Rotterdam: Meer sterke schouders

In Rotterdam maak je iets van je leven. Rotterdam is met zijn wereldhaven een stad van kansen, die kansen moet je zien en pakken! Werken loont in Rotterdam. Het verschil tussen bijstand en zelf verdiend salaris voel je in je portemonnee. De lasten voor bewoners en ondernemers gaan omlaag. In Rotterdam begin je vroeg met taalonderwijs. In Rotterdam leer je voor echte banen. Door kansen te pakken en je talenten te benutten, help je jezelf en de stad verder. Rotterdammers met een uitkering dragen bij aan hun buurt. Als tegenprestatie én vanuit de wetenschap dat actief blijven veel beter helpt weer baas te worden over je eigen leven.

Rotterdam:

Zorg voor elkaar

In Rotterdam kijken we naar elkaar om. We bouwen aan een zorgstelsel waarvan we met zijn allen de ruggengraat zijn. Zo brengen we de menselijke maat weer terug in de zorg en de zorg weer terug in de wijk. We maken de zorg minder bureaucratisch door meer op de professionals te vertrouwen. Onze kinderen moeten veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Onze ouderen krijgen de aandacht die ze verdienen. Voor eenzaamheid mag in onze stad geen plaats zijn. Door problemen te voorkomen kunnen we de zorgkosten in de hand houden.

Degelijke Financiën

Onze ambities worden gerealiseerd met een solide begrotingsbeleid. We vragen het college onze ambities uit te werken in een collegeprogramma, daarbij worden waar mogelijk en zinnig ook concrete targets voor de komende vier jaar geformuleerd.

Onze ambities concreet beschreven

Meer direct bestuur	6
Rotterdam veiliger	8
Een groene en schone leefomgeving	10
Bruisende woonstad	11
Integratie: samenleven gaat niet vanzelf	13
Levendige binnenstad	15
Cultureel ondernemerschap	16
Rotterdammers in beweging	17
Duurzaamheid dichterbij de Rotterdammers	18
Betere bereikbaarheid	20
Werk moet lonen	21
Leren voor een baan	23
Ondernemen	26
Zorg voor jeugd en ouderen in de wijk	28
Solide gemeentefinanciën	30
Uitnodiging aan de Rotterdamse raad	32

Kan niet bestaat niet. Dat is het nieuwe credo van het Rotterdamse stadsbestuur. Burgemeester en Wethouders zijn in doen en laten een voorbeeld voor hun bewoners. Het college waakt over de integriteit van bestuur. Ambtenaren denken in mogelijkheden en tonen initiatief. Service en dienstverlening naar bewoners krijgen een impuls. Bewoners staan we altijd goed te woord en helpen we op weg. Elke bestuurder maakt in zijn of haar portefeuille ruimte en tijd om initiatieven uit de stad op te halen en mogelijk te maken.

De coalitie zet door op het verkleinen en verbeteren van de gemeentelijke organisatie. Minder papierwinkel en regelzucht voor ondernemers en minder woonlasten voor bewoners. En verdere krimp van het ambtenarenapparaat is mogelijk door processen efficiënter te organiseren en door verder te snijden in staf, beleid en ondersteuning, waarbij nadrukkelijk wordt gevraagd jonge mensen voor de organisatie te behouden. Met de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor onze kerntaken scherp in beeld, willen we de uitvoerende taken flexibeler, efficiënter en effectiever organiseren. De slagvaardigheid in de uitvoering te vergroten zonder afstand te nemen van de politiek bestuurlijke verantwoordelijkheid voor publieke taakuitoefening. Wij starten een haalbaarheidsonderzoek naar de verzelfstandiging van drie gemeentelijke onderdelen: de uitvoerende taken van Stadsbeheer, de taken rondom sport, en natuur- en milieu-educatie. In het haalbaarheidsonderzoek worden de voor- en nadelen van een eventuele verzelfstandiging zorgvuldig afgewogen, waarna wij begin 2015 definitieve besluiten nemen.

Gemaakte afspraken en acties:

- Integriteit van bestuur komt hoog op de politieke agenda. Er wordt respectvol gewerkt in een open sfeer.
- Ambtenaren hebben een transparante houding: gericht op meedenken en mogelijk maken. Service with a smile! De gouden blikopener is een actieve uitnodiging om dit nu al te doen. Het servicenummer 14010 wordt verbeterd.
- Ambtenaren gaan één week per jaar bij een instelling of organisatie stage lopen.
- Klokkenluiders worden niet ontslagen, maar beschermd. De regeling is goed; in de uitvoering zal het accent worden gelegd op het beschermen van ambtenaren die misstanden aan de kaak stellen.
- Binnen alle beleidsvelden reserveren we, waar mogelijk, 1% van het totale budget om initiatieven uit de stad (eenmalig) te ondersteunen die daarna zoveel mogelijk op eigen benen kunnen staan. Op deze manier geven we concreet invulling aan onze wens om van Rotterdam het laboratorium te maken voor maatschappelijke innovaties en te groeien naar een nieuwe samenwerking tussen stad en stadhuis. De verschillende vakwethouders komen met voorstellen hoe zij die 1% binnen het eigen budget gaan reserveren en in samenwerking met de vakwethouder stedelijke innovatie wordt de stad uitgenodigd met initiatieven te komen en vindt grondige en zorgvuldige beoordeling en afweging van plannen plaats.
- Nieuwe vormen van directe democratie worden ingezet: de burgerjury, de mogelijkheid van referenda in de gebieden, het inzetten van panels, het houden van een enquête of digitale raadplegingen.

-
- Right to challenge: analoog aan de Britse wet. Een buurt of wijk krijgt het recht om lokale voorzieningen over te nemen wanneer zij denken het zelf anders en beter te kunnen organiseren.
  - Een gebiedscommissie maakt samen met bewoners en ondernemers een plan om het gebied of bepaalde wijken te verbeteren. Het college neemt, na consultatie van de gebiedscommissies, de regie in de beoordeling van deze plannen: participatie is belangrijk en tegelijk moet binnen het financieel kader een afweging worden gemaakt. Dit vraagt een zorgvuldig proces.
  - Met oog voor de eigenheid van de buitengebieden (Hoogvliet, Pernis, Rozenburg, Hoek van Holland), spant het college zich in om deze gebieden bij de stad te betrekken.

Een leefbare en aantrekkelijke stad is in de eerste plaats een veilige stad. Als een stad veilig is, gaan mensen er wonen, komen ze studeren en gaan ze met plezier uit. Ook voor bedrijven wordt het aantrekkelijker om zich te vestigen. Het gaat steeds beter met de veiligheid in Rotterdam. De cijfers laten dit zien. Toch zijn er nog altijd probleebuurtten die onvoldoende scoren in de Veiligheidsindex. Ook ervaren Rotterdammers nog onvoldoende dat de stad veiliger geworden is. Daarbij gaat het niet alleen om straatroof en woninginbraken, maar ook om ongewenst gedrag als agressie en bedreiging. Werk aan de winkel dus. Werk aan de winkel om de veiligheid samen met de Rotterdammers zichtbaar te verbeteren.

Veiligheid is topprioriteit voor onze coalitie. Daarom introduceren wij de wethouder Veiligheid & Handhaving, die samen met de burgemeester onveiligheid en overlast aanpakt. We zetten de aanval op de high impact crimes voort en is er meer aandacht voor slachtoffers. We hebben meer aandacht voor de aanpak van woonoverlast, verkeersonveiligheid, drugs- en jeugdoverlast. Daarnaast zetten we ook vol in op het voorkomen van onveiligheid. Door te zorgen voor een schone en leefbare wijk, maar ook door naleving en effectievere handhaving. Stevig optreden als het nodig is, maar ruimte laten waar dat kan. Bijvoorbeeld door het ondersteunen van initiatieven en ondernemers die zelf een bijdrage willen leveren aan de veiligheid in Rotterdam.

We pakken onveiligheid samen met de Rotterdammers aan. Zonder de kennis en ideeën van Rotterdammers lukt het niet. We gaan daarom met volle kracht door met Buurt Bestuurt en de Stuurgroep Veilig in de Wijk. Tegelijkertijd zetten we nieuwe manieren in om Rotterdammers te betrekken, zoals de introductie van een regionaal tv-programma Opsporing Verzocht.

Gemaakte afspraken en acties:

- Er komt een wethouder Veiligheid & Handhaving, die samen met - en aanvullend op de wettelijke taken van - de burgemeester de verantwoordelijkheid over de veiligheid in Rotterdam draagt. Hij vervult een aanjagende en coördinerende rol in de stuurgroep Veilig en in het Veiligheidshuis.
- De stevige aanpak van overvallen, straatroven en inbraken zetten we door, ondermeer door de inzet van een persoonsgerichte aanpak en preventie. Bij het OM bepleiten we de inzet van lokmiddelen.
- Agressie en overlast in het openbaar vervoer pakken we aan, onder andere door het inzetten van een toezichthouder op de metro in de avonduren en op andere risicomomenten. We onderzoeken de mogelijkheid voor het invoeren van een stadsbreed openbaar vervoerverbod.
- We experimenteren met mogelijkheden van tijdelijk en mobiel cameratoezicht en 'vliegende politiebrigades' in buurten met grote veiligheidsproblematiek.
- Met de politie en het ministerie van Veiligheid & Justitie bespreken we de mogelijkheden om de aangiftebereidheid te vergroten, onder andere door een snellere terugkoppeling wat er met de aangifte is gebeurd en verruimde openstelling van politiebureaus in tenminste drie gebieden.
- De mogelijkheid van hogere strafeisen voor veelplegers wordt besproken met het OM.

-
- Alle Rotterdammers krijgen inzicht in de veiligheid van hun wijk via het Wijkprofiel.
  - Er wordt een actieplan voor aanpak van criminele families en illegaal wapenbezit opgesteld en uitgevoerd.
  - De nazorgprogramma's voor ex-gedetineerden worden doorgelicht op effectiviteit met het oog op voorkomen recidive. Dit geldt in het bijzonder voor zedendelinquenten, waaronder pedoseksuele delinquenten. We gaan voor betere samenwerking binnen het Veiligheidshuis.
  - Verkleining van het gebied waar drankgebruik verboden is, na overleg met de politie.
  - Onderzoek naar verbod op colportage, om de veiligheidsbeleving van met name ouderen te vergroten.
  - Vermindering van het aantal opvangvoorzieningen in het Oude Westen.
  - Onderzoek naar verplaatsing van coffeeshops in wijken waar de druk te hoog is geworden om zo overlast te reduceren.
  - Verplicht instellen van een bewonerscommissie als blijkt dat een coffeeshop overlast geeft.
  - Meer aandacht voor verkeersveiligheid, onder andere door introductie van lagere verkeerssnelheden en verkeershufteraanpak.
  - Intensiveren van de patseraanpak.
  - Regionaal tv-programma Opsporing Verzocht.

Een groene en schone leefomgeving

Rotterdam is een aantrekkelijke stad met veel water en mooie stadsparken. Maar op veel plekken in de stad, in te veel buurten van Rotterdam, overheerst het grijs in het straatbeeld. Het zwerfafval en verkeerd aangeboden huisafval is ook veel Rotterdammers een doorn in het oog. De komende vier jaar gaan we de Rotterdamse buurten groener en kindvriendelijker maken. Met nieuwe vormen van beheer maken we de Rotterdammers meer eigenaar van hun eigen groene en schone openbare ruimte. Door betere handhaving en efficiënter vegen moet het zwerfafval verdwijnen uit het Rotterdams straatbeeld. Schone wijken blijven schoon en vuile wijken maken we met de buurt substantieel schoner.

Gemaakte afspraken en acties:

- Behoud van het huidige aantal stadswachten, door dit voortaan structureel in de boeken te zetten (€ 2,9 mln).
- Er komen 25 extra 'interventie ambtenaren'. Dit betreft een uitbreiding van het aantal BOA's.
- Er zal een herprioritering plaatsvinden op de inzet van handhavende ambtenaren van Stadsbeheer, onder andere voor de beveiliging van gemeentelijke gebouwen en taakaccent dierenwelzijn.
- De boetes voor zwerfafval en het verkeerd aanbieden van huisvuil moeten substantieel worden verhoogd.
- We onderzoeken mogelijkheden voor fasering van onderhoud.
- We maken een Nota Dierenwelzijn (ondermeer door het introduceren van dieren-toezichthouders, meer bewustwording van dierenwelzijn, een diervriendelijk overlastbeleid en geen circussen met wilde dieren).
- Aanleg van een nieuw 'stadspark' in de buurt van het centrum.
- Onderzoek naar herinrichting van het Schouwburgplein en het Oostplein.
- Er komt een haalbaarheidsonderzoek naar de verzelfstandiging van de uitvoerende taken van Stadsbeheer. In het haalbaarheidsonderzoek worden de voor- en nadelen van verzelfstandiging zorgvuldig afgewogen, waarna wij begin 2015 definitieve besluiten nemen.

Rotterdammers zijn trots om in Rotterdam te wonen. Trots op hun stad en trots op hun eigen wijk. Maar veel Rotterdammers zien dat naast de dynamiek en talloze initiatieven, de leefbaarheid van hun wijk achterblijft. Rommel op straat, verloedering, te weinig groen en anonimiteit.

Wij zetten alles op alles om van Rotterdam een sterke stad te maken. Een sterke stad waar je je buren kent en waar je elkaar aanspreekt, ook op ongewenst gedrag. Een sterke stad waarin ruimte is voor initiatieven en buurtfeesten. Een sterke stad waar meer sterke schouders wonen die willen investeren in de stad. In te veel wijken is op dit moment te weinig ruimte voor die sterke schouders. We gaan daarom zorgen voor meer geschikte (gezins)woningen voor midden- en hogere inkomens.

Gemaakte afspraken en acties:

- Wij streven naar variatie en differentiatie in wijken qua woningvoorraad en bevolkings-samenstelling.
- Wij reduceren het aantal sociale huurwoningen en zorgen voor meer ruimte voor grondgebonden gezinswoningen voor 25+'ers (kindvriendelijke wijken).
- Ontwikkeling van een 'bakfietswijk' nabij het centrum, met een aantrekkelijk woonmilieu voor jonge hoogopgeleide Rotterdammers.
- Creëren van een studentenkwartier door studentenwoningen in de binnenstad te realiseren en studentenverenigingen te verleiden om zich in de binnenstad te vestigen.
- Wij gaan door met het Nationaal Programma Zuid, waar naast de opgaves voor school en werk een belangrijke opgave op het terrein van wonen ligt.
- Actieve lobby naar het Rijk om corporaties ook in het woningsegment boven de sociale woningbouw te kunnen laten bouwen.
- Aanpak van achterstallig onderhoud in particuliere woningvoorraad, zoals in Carnisse, Oud Charlois en de Tarwewijk. Gezocht wordt naar aanvullende alternatieve financiering.
- Impuls voor de leefbaarheid en veiligheid in de wijken, met name in Oost.
- Vergroten van de dynamiek in de wijken door eenzijdige branchering in het winkelaanbod te doorbreken.
- De binnenstad aantrekkelijker maken als plek om te wonen, onder andere door een hernieuwde plintenaanpak.
- Meer groen en recreatie in de stad, bijvoorbeeld langs de oevers van de Maas en het gebied van de Rotte. Meer terrassen zorgen voor gezelligheid en maken wonen in de binnenstad leuker.
- Wij gaan door met het succes van de kluswoningen.
- Wij gaan zorgvuldig om met monumenten en (religieus) erfgoed, zoals de Hofbogen en het Zuiderziekenhuis.

Aanpak woonoverlast

Een aantrekkelijke stad om te wonen is een stad waar overlast wordt bestreden. Mensen die structureel het woonplezier van anderen verpesten, moeten harder worden aangepakt. We accepteren niet dat slachtoffers van woonoverlast verhuizen, terwijl de daders blijven zitten. De mogelijkheden voor de aanpak van woonoverlast worden daarom verruimd.

Gemaakte afspraken en acties:

- Start van lobby naar het Rijk om woonoverlast als aanvullend criterium op te nemen in de Rotterdamwet.
- Als sluitstuk op de aanpak woonoverlast worden in Rotterdam asowoningen geïntroduceerd. Hier worden notoire overlastgevers tijdelijk gehuisvest. Dit gebeurt onder professionele begeleiding, gericht op terugkeer. Na twee jaar wordt de werking van de asowoningen geëvalueerd.

Bouwen & herontwikkelen

Bouwkranen zijn een vanzelfsprekend beeld in Rotterdam. Er wordt veel gebouwd, maar er is tegelijkertijd veel leegstand. Meer actie en creativiteit is nodig om leegstand te verminderen. Plannen uit de stad voor bouw of hergebruik van vastgoed vragen om een gemeente die optimaal meewerkt.

Gemaakte afspraken en acties:

- Ruimte geven aan innovatieve ideeën in de stad en zoeken naar mogelijkheden om deze ideeën te realiseren, door ruimte te geven aan kleine marktpartijen, gezamenlijk particulier opdrachtgeverschap en het vrij aanbieden van kavels.
- De systematiek voor de bouwleges wordt doorgelicht, met verlaging van de tarieven als doel.
- We geven ruimte aan de stad door flexibelere bestemmingsplannen mogelijk te maken.
- Leegstand bestrijden we actief, onder andere door de mogelijkheden voor herontwikkeling van leegstand vastgoed te vergroten. Ook gemeentelijk vastgoed dat leegstaat komt hiervoor in aanmerking. Er komt een leegstandsloket voor kleine ondernemers die gebruik willen maken van leegstaand vastgoed. De mogelijkheid wordt onderzocht om bij nieuwe ontwikkelingen ook voorwaarden op te nemen voor de reductie van leegstand.

Integratie: samenleven gaat niet vanzelf

Integratie is een belangrijke sleutel naar aantrekkelijke wijken en buurten waar het goed samenleven is. Daarom zetten wij integratie de komende jaren bovenaan de politieke agenda. Een tweedeling tussen autochtoon en allochtoon of tussen hoogopgeleid en laagopgeleid kan Rotterdam zich als een beschaafde stad niet permitteren. Wij willen een stad waarin mensen elkaar verstaan en niet langs elkaar heen leven. Waar mensen elkaar steunen en naar elkaar omkijken. Waar mensen over etnische en religieuze grenzen heen respectvol met elkaar omgaan. Die wijken en buurten bouwen we op de fundamentele gelijkwaardigheid van mensen. Voor iedereen gelden dezelfde rechten en plichten, ongeacht kleur, afkomst, sociale status of religie.

Daarom subsidiëren we geen instellingen die zich voornamelijk richten op de eigen cultuur en leggen we de focus in ons beleid op het verstaan van de Rotterdamse cultuur en mores en het beheersen van de Nederlandse taal. Zo gaan wij de segregatie tegen. Op twee fronten starten we een integratieoffensief:

- Sociale integratie: die ervoor moet zorgen dat iedereen in Rotterdam dezelfde kansen krijgt en pakt, en verantwoordelijkheidsgevoel ontwikkelt.
- Culturele integratie: die ervoor moet zorgen dat in Rotterdam individuele vrijheid samengaat met een gedeeld normbesef.

Ons doel is van Rotterdam een stad te maken waar iedereen zich veilig voelt, waar iedereen zich thuis voelt en waarin iedereen zich gerespecteerd en erkend voelt. Vanuit gelijkwaardigheid ontstaat vanzelf de onderlinge solidariteit die Rotterdam zo nodig heeft.

Beperken instroom kansarmen

Al sinds mensenheugenis trekt Rotterdam mensen uit alle hoeken van de wereld aan die vooruit willen en vaak ook vooruit komen in hun leven. Dat is de kracht van Rotterdam. Op dit moment kunnen echter veel Rotterdamse wijken en buurten de instroom van kansarmen niet meer aan. Met name in een aantal vooroorlogse buurten in Rotterdam Zuid herkennen veel Rotterdammers die daar wonen en werken zich niet of nauwelijks meer in hun buurt. Daarom nemen we een breed pakket maatregelen om de instroom van kansarmen in die wijken in Rotterdam te beperken. Zo brengen we de balans weer terug in de Rotterdamse wijken.

Benoemen en aanpakken

In Rotterdam benoemen we problemen en pakken we die aan, ongeacht religie of etniciteit. Wij luisteren naar Rotterdammers die zich gedragen en we leggen geen taboes op het benoemen van overlast en op het benoemen van problemen die ongemakkelijk aanvoelen. Om die problemen in wijken aan te pakken is maatwerk nodig, ingegeven door de achtergrond van de problematiek én de achtergrond van de veroorzakers van de problemen. Dit vraagt ruimte in het politieke debat, een scherp debat dat we met respect zullen voeren. Die ruimte geven wij de stad, de raad en onszelf.

Gemaakte afspraken en acties:

- We stellen een integratienota op.
- We zetten het meldpunt radicalisering voort.
- We gaan de verborgen vrouwen van Rotterdam opzoeken en helpen.
- We werken een pakket maatregelen uit om de instroom van kansarmen in te perken en starten daarvoor ook een actieve lobby naar Den Haag.
- We intensiveren de aanpak van malafide uitzendbureaus en huisjesmelkers.
- Bij het oplossen van specifieke problemen kiezen we voor doelgroepenbeleid en maatwerk als dit effectief is.
- Voor alle leerlingen komt er extra aandacht op school voor de Nederlandse en Rotterdamse geschiedenis en cultuur.
- We kiezen voor een taaloffensief.
- We gaan actief discriminatie tegen.

Levendige binnenstad

De binnenstad is het visitekaartje van de stad. Ieder jaar vinden meer Rotterdammers en bezoekers hun weg naar de binnenstad om te wonen, werken en recreëren. Met het nieuwe Centraal Station als grootse entree. Naar een plek waar mensen kunnen shoppen, relaxen, en genieten van alles wat een grote stad te bieden heeft.

We willen de uitstraling van de binnenstad vergroten door blijvend te investeren in de kwaliteit en levendigheid: Rotterdam als City Lounge. Doel is om werken én wonen in de binnenstad aantrekkelijker te maken. Met focus op meer gezelligheid en meer groen. Elke investering in de binnenstad verdient zichzelf dubbel terug.

Gemaakte afspraken en acties:

- Opknappen van de Binnenrotte.
- Aanpak van de Coolsingel en verbinding met het Stadhuisplein. Betere verlichting moet zorgen voor een hogere veiligheidsbeleving. De Coolsingel niet meer als racebaan, maar een plaats waar je veilig kunt oversteken.
- Meer groen en bomen, omdat dat de binnenstad nog gezelliger maakt.
- Ondersteunen van ondernemers, door regeldruk en regelgeving te verminderen en te experimenteren met regelvrije zones.
- Ruim baan voor terrassen en het weghalen van parkeerplekken waar het kan.
- Evenementen: in samenspraak met Rotterdamse binnenstad ondernemers ruimte geven.
- In samenwerking met Koninklijke Horeca Nederland ontwikkelen we een pakket van maatregelen die de levendigheid van de binnenstad ten goede komt, zonder dat het teveel ten koste gaat van de nachtrust van bewoners. We versoepelen het systeem van geluidjes en verlaatjes en onderzoeken de mogelijkheid om gebieden in de binnenstad van Rotterdam aan te wijzen waarbij iets soepelere geluidseisen gelden.
- Meer woningen in de binnenstad.
- De functie van een bestemming van panden moet makkelijker kunnen wijzigen, zodat nieuwe initiatieven een kans krijgen.
- Meer bezoekers aantrekken door levendigheid te stimuleren en niet af te remmen.
- Ontwikkelen van horeca langs de Maas of op het water. We nodigen ondernemers uit om met creatieve ideeën te komen om het gebied tussen de Willemsbrug en Erasmusbrug te verlevendigen.
- Voldoende fietsparkeerplekken.
- Structureel overleg met de ondernemers van het Rotterdam Central District voor nieuwe ideeën en het oplossen van problemen.
- De huidige regeling voor de winkeltijden op zondag blijft bestaan. Hierbij wordt een uitzondering voor de binnenstad gemaakt.

Cultureel ondernemerschap

Rotterdam bruist van de culturele creativiteit. Op tal van plekken in de stad worden innovatieve initiatieven gestart. Wij zijn een gemeente die niet in de weg staat, maar ruimte laat aan deze dynamiek van de stad. Ruimte voor initiatieven, ruimte voor experiment, ruimte voor cultuur.

Rotterdam kent een groot en kwalitatief aanbod van culturele instellingen. We geloven in de iconen die Rotterdam rijk is. Deze zetten zichzelf, maar ook Rotterdam nationaal en internationaal op de kaart. Bovendien zorgen ze dat veel Rotterdammers in aanraking komen met kunst en cultuur. Ook de komende periode kunnen deze iconen rekenen op onze steun.

Naast de iconen hebben we ook aandacht voor het kleine, het vernieuwende, het onverwachte, het spannende. Rotterdam als stad voor pop, jazz en dance en live muziek in cafés. We gaan uit van de eigen kracht van initiatieven, maar staan klaar als onze hulp wordt gevraagd om (gemeentelijke) barrières te doorbreken.

Gemaakte afspraken en acties:

- Komende collegeperiode blijft het budget voor cultuur op peil.
- Versterkte lobby naar het Rijk om, op basis van het brede Rotterdamse aanbod van kunst & cultuur, meer middelen voor Rotterdam te reserveren.
- Cultureel ondernemerschap, zoals via crowdfunding en filantropie, wordt aangemoedigd. Subsidie wordt in principe alleen verstrekt aan culturele instellingen die ook buiten de subsidie substantiële eigen inkomsten genereren.
- Doorlichting van incidentele cultuursubsidies, waaronder voormalige deelgemeentelijke subsidies. Gekeken wordt of cultuurgelden van de voormalige deelgemeenten ook ingezet kunnen worden voor innovaties in de culturele sector.
- We dragen cultuureducatie en muziekonderwijs, bijvoorbeeld via het project *Ieder Kind een Instrument, een warm hart toe*.
- Danceparade: ondernemers worden aangemoedigd om met eigentijdse initiatieven te komen voor terugkeer van de dance in Rotterdam.
- Initiatieven voor een middelgroot poppodium (800 - 1200 plekken) worden gestimuleerd door binnen het bestaande budget bij te dragen aan de programmering/exploitatie.
- Om als Rotterdam maximaal te profiteren van nieuwe landelijke filmfondsgelden versterken we de bestaande service van de zogenaamde 'film commissioner'. Op deze manier stimuleren we Rotterdam als filmstad.
- In samenwerking met evenementenorganisatoren, pandeigenaren en Rotterdam Festivals gaan we in Rotterdam werken aan een stelsel om het gebruik van zogenaamde pop-up locaties voor (dance)events te vereenvoudigen en zo beter gebruik te maken van loodsen, fabriekshallen en andere gebouwen die (tijdelijk) leegstaan, waarbij we oog houden voor de belangen van de omwonenden.

Rotterdammers in beweging

Wie op zaterdagochtend een rondje door Rotterdam fietst, ziet de passie van veel Rotterdammers. Voetballend op een pleintje, hardlopend langs het water of sportend via de honderden verenigingen die Rotterdam rijk is. Sporten levert veel voor jezelf op, zoals een gezonder lichaam, een fitter gevoel en leuke contacten. Sport levert ook veel voor de samenleving op, zoals een aantrekkelijker woon- en leefklimaat, omgangsvormen, sociale verbanden, een betere gezondheid en lagere zorgkosten. We willen daarom nog meer Rotterdammers uitdagen om te gaan sporten en bewegen. Dat geldt natuurlijk voor kinderen, maar ook voor ouderen is meer bewegen belangrijk om gezond oud te kunnen worden.

Om sport aantrekkelijker te maken, zijn sporthelden op aansprekende evenementen cruciaal. We blijven daarom inzetten op het binnenhalen van grote sportevenementen, met daaromheen side-events, die een impact hebben op de stad en op het ondersteunen van topsport in Rotterdam.

We koesteren de sportverenigingen die Rotterdam rijk is. Sportverenigingen verdienen ondersteuning, maar moeten wel op eigen benen kunnen staan. In gebieden met geen of weinig sportclubs, zetten we in op schoolsportverenigingen. Er komen - behalve indexatie - geen prijsstijgingen voor deze verenigingen voor de huur van de accommodaties.

Gemaakte afspraken en acties:

- In Rotterdam is ruimte voor topsporttalenten. We blijven daarom de ontwikkeling van topsport in Rotterdam ondersteunen, onder meer door het borgen van een goede infrastructuur aan (top)sportvoorzieningen (bijvoorbeeld Topsportcentrum, Willem Alexanderroeibaan en Ahoy).
- Doorzetten van sportprogramma's om overgewicht te voorkomen en te bestrijden.
- Om het onderhoud van sportaccommodaties te verbeteren, komt er een meerjarenplan voor de vervanging van sportaccommodaties. Daarin wordt ook de toegankelijkheid voor gehandicapten meegenomen.
- Er komt een haalbaarheidsonderzoek naar de verzelfstandiging van de uitvoerende taken op het gebied van sport, bijvoorbeeld in de vorm van een Sportbedrijf.
- Komende periode wordt een Rotterdams bid voor de Jeugd Olympische Spelen van 2022 voorbereid.
- We zetten ons in voor meer ruimte voor het beoefenen van informele buitensport en meer zichtbare hardlooproutes in de stad zoals het bruggenrondje.
- De coalitie vindt het stadion voor Feyenoord een belangrijke ontwikkeling voor de stad. Wij zien de verantwoordelijkheid van de gemeente in de ontwikkeling van het Stadionpark en de benodigde infrastructuur, binnen de hiervoor bestaande budgettaire kaders en de staatssteunregelgeving die daarvoor zijn gesteld. Een voorstel wachten we af.

Duurzaamheid dichterbij de Rotterdammers

Rotterdam gaat voor duurzaam. Een goede focus op duurzaamheid leidt voor Rotterdammers tot een lagere energierekening, banen, schone lucht, en een beter milieu. Duurzaamheid is meer dan klimaat, het is een katalysator voor verandering en dynamiek. Een katalysator voor een betere gezondheid, een katalysator voor een groenere stad, een katalysator voor een toekomstbestendige werkgelegenheid. Duurzaamheid als mes dat aan twee kanten snijdt.

Wij zetten de inzet op duurzaamheid komende periode door. Met beperkte financiële middelen zetten we in op een zo groot mogelijke verbetering van de directe leefomgeving; dus maximaal effect per euro. Wij willen dit doen samen met de vele Rotterdamse partners die op volle kracht inzetten op duurzame ontwikkeling.

Gemaakte afspraken en acties:

- Er komen middelen beschikbaar voor een nieuw Programma Duurzaam, met als focus:
  - Een betere gezondheid door een Rotterdams luchtbeleid
  - Groenere wijken en betere fietspaden
  - Lagere energierekeningen door energiebesparing
  - Meer inzet op nuttig hergebruik van afval (circulaire economie)
- Rotterdam heeft onevenredig veel 'lasten' in de vorm van industriële lucht- en bodemverontreiniging. We streven daarom naar een grotere bijdrage vanuit het Rijk om de grootste knelpunten aan te pakken. We streven ernaar dat de twee nieuwe kolencentrales niet open gaan voordat de twee oude gesloten zijn. Rotterdam start een lobby naar de EU voor een effectiever bronbeleid.
- Eind 2014 evalueren we het huidige maatregelenpakket luchtkwaliteit. Als het bestaande pakket niet genoeg verbetering brengt, of strengere luchtkwaliteitseisen door externen gesteld worden, wordt er gekeken naar effectieve verkeersmaatregelen om de grootste vervuilers te weren. Bij voorkeur wordt hier in G4 verband opgetrokken.
- De plekken met de slechtste luchtkwaliteit (waaronder in ieder geval de 's-Graven-dijkwal) krijgen prioriteit bij de aanpak voor schonere lucht. De Verkeersonderneming speelt hierbij een belangrijke rol.
- De primaire doelstelling van het Rotterdam Climate Initiative wordt grondig herzien. De partners zullen op basis van gelijkwaardigheid moeten komen tot een nieuw inhoudelijk programma dat een innovatieve, schone en toekomstbestendige haven garandeert. Basisvoorwaarde is het voldoen aan landelijke en Europese milieudoelstellingen. Daarbij zetten we in op clean tech bedrijvigheid en duurzame energieopwekking.
- We zetten in op schoner openbaar vervoer en samen met bedrijfsleven in scheepvaart en logistiek zoeken we naar mogelijkheden om de emissies verder te verminderen en emissienormen aan te scherpen voor schepen die de haven aan doen. Daarbij stimuleren we het gebruik van schonere brandstoffen en motoren.
- We gaan door met vergroenen van 'grijze' plekken; meer parken, meer groen in bestaande wijken. In elke nieuwe wijk is voldoende groen een randvoorwaarde. Één en ander geven we vorm door de introductie van een Rotterdams groen quotum. We onderzoeken mogelijkheden om wateropslag te combineren met nieuw groen.

- Rotterdam is een fantastische fietsstad, maar het kan veel beter. Fietsen in de stad is het beste alternatief voor de auto. Er komt een inventarisatie van slechte fietspaden en deze worden aangepakt. Onnodige en gevaarlijke obstakels worden verwijderd. Uiterlijk 1 januari 2015 zijn brommers en scooters die harder kunnen dan 25 km/u van het fietspad af en op de rijbaan. Bij gebiedsontwikkeling en herinrichting krijgen fietspaden een prominentere plaats.
- Wij intensiveren het stedelijk energiebesparingsprogramma voor de gebouwde omgeving (woningen, winkels, kantoren, scholen). We sluiten daarbij aan bij de nationale regelingen die in de maak zijn. We vragen het college een concrete doelstelling voor energiebesparing op te nemen in het collegeprogramma. Het energiebesparingsfonds moet voor meer sportverenigingen toegankelijker worden.
- In de Rotterdamse haven en industrie blijft teveel restwarmte onbenut. We gaan daarom inzetten op het nog beter benutten van restwarmte, het verduurzamen van de bronnen en het versneld uitbreiden van het warmtenet naar de bestaande bouw.
- We gaan zorgen voor een betere handhaving en controle op milieuovertredingen van zware industrie in het havengebied. Er zullen meer BOA's worden ingezet om zware milieucriminaliteit in de haven te bestrijden.
- Wij zetten in op het vermijden van afval het en nuttig hergebruik. Veel waardevolle grondstoffen verdwijnen nu onnodig in de vuilverbranding. Deze collegeperiode wordt daarom een nascheidingsinstallatie in Rotterdam gerealiseerd. Tevens onderzoeken we in welke mate een diftar systeem in Rotterdam kan worden toegepast.
- We gaan door met de uitrol van ecologische routes in de stad.

Betere bereikbaarheid

De bereikbaarheid van de stad en de haven is een succesfactor in het Rotterdamse vestigingsklimaat. Tegelijkertijd loopt Rotterdam qua mobiliteit tegen haar grenzen op. De luchtkwaliteit is op veel plekken onvoldoende, terwijl ook de capaciteit van de infrastructuur soms ontoereikend is. Om een aantrekkelijke stad te blijven, gaan wij voor een aanpak die een impuls geeft aan schoon en duurzaam vervoer, maar tegelijkertijd knelpunten in de infrastructuur oplost.

We zetten in op verbetering van de (auto)doorstroming door de toegankelijkheid van de alternatieven voor de individuele reiziger te verbeteren. Dit gaat om verbetering van fietsvoorzieningen, verbeteren van overstapvoorzieningen en het beter beïnvloeden van het reisgedrag. Prioriteit geven wij aan de aanpak van verkeersveiligheid. Wij intensiveren de aanpak van de zogenaamde black-spots (gevaarlijke verkeerssituaties) in Rotterdam en handhaven op ongewenst verkeersgedrag.

Gemaakte afspraken en acties:

- Ruimte voor de fietser in Rotterdam door betere fietspaden en meer stallingen.
- Uitbreiding van het aantal oplaadpunten voor elektrische auto's. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld.
- De bereikbaarheid van gebieden Hoogvliet, Pernis, Rozenburg en Hoek van Holland wordt verbeterd. Waar mogelijk wordt het openbaar vervoer in de nacht verbeterd. Activiteiten van wijkbusverenigingen kunnen worden voortgezet.
- Wij continueren het gratis openbaar vervoer voor alle 65+'ers.
- Wij zijn voorstander van de aanleg van de A13/16 en de Blankenburgtunnel om de filedruk op de ring te verminderen. Wij blijven pleiten voor adequate inpassing om overlast van deze wegen te minimaliseren, in overeenstemming met het besluit van de raad. Ook pleiten we voor betere ontsluiting van Nesselande en de toekomstige aanleg van de A4-Zuid.
- Wij gaan door met de inzet van de Verkeersonderneming en verkeersregie om de doorstroming in Rotterdam op peil te houden. Het college komt met een verkeersplan waarmee oneigenlijk verkeer door Rotterdam wordt voorkomen.
- Verbetering van de verkeersveiligheid door uitbreiding van de black-spot aanpak. Er komt een actieplan voor de verkeersveiligheid rond scholen.
- We herijken het parkeerbeleid en werken dit binnen een jaar uit in een parkeerplan. Hierbij wordt ook gekeken naar de afkoopregeling voor parkeerplaatsen. Uitgangspunt van het parkeerplan blijft dat de parkeerinkomsten worden gebruikt voor investeringen in parkeervoorzieningen.
- Stimuleren van gebruik van parkeergarages, met name in de binnenstad. Onderzoek of ook parkeergarages van overheidsgebouwen in de avond en het weekend toegankelijk kunnen zijn voor bezoekers. In de binnenstad waar mogelijk parkeerplaatsen vervangen voor groen of terras.
- Wij houden vast aan de mogelijkheid om kwetsbare winkelgebieden buiten het centrum via 'stop en shop' tarieven aantrekkelijk te houden.

Armoedebeleid

Werk moet lonen. Rotterdammers die werken ontwikkelen zichzelf, hebben meestal een betere gezondheid en meer sociale contacten. Werk zorgt voor eigen inkomen. Maar als dat eigen inkomen nauwelijks hoger of zelfs lager is dan een uitkering inclusief toeslagen, is werk niet lonend. Geld voor armoedebestrijding komt dan te weinig terecht bij de kwetsbare Rotterdammers voor wie werk echt onmogelijk is.

Wij kiezen daarom voor een hervorming van het armoedebeleid. Een hervorming waardoor werken altijd loont en ondersteuning terechtkomt bij de Rotterdammers die het echt nodig hebben. Niet door afstandelijke regelingen, maar door maatwerk aan de keukentafel. Bij dit maatwerk in de armoedebestrijding hebben kinderen en ouderen prioriteit. We koppelen dit maatwerk altijd aan budgetbeheer, zodat schuldenproblematiek wordt aangepakt of voorkomen.

Gemaakte afspraken en acties:

- Duurzame preventie van armoede krijgt meer aandacht. De mogelijkheden voor schuldhelpverlening/budgetbeheer worden vergroot, waarbij gebruik wordt gemaakt van Bureau Frontlijn en hun aanpak.
- Binnen de bijzondere bijstand wordt maatwerk de norm voor alle toelages die beschikbaar zijn, inclusief de kindtoelages.
- De mogelijkheden worden onderzocht om het maatwerk in de bijzondere bijstand meer in natura te verlenen. Bijvoorbeeld speelgoed voor kinderen.
- De kwijtschelding van de afvalstoffenheffing wordt gehalveerd en de langdurigheids-toeslag vervalt. Vanaf 2018 vervalt de collectieve zorgtoeslag.
- Uit de besparingen worden onder andere middelen gereserveerd om in het verlenen van maatwerk meer mogelijkheden te hebben voor schrijnende situaties. We werken hierin samen met het Fonds Bijzondere Noden.
- Vaste lasten voor zorgpremie, huur, gas, water en elektra worden waar mogelijk op de uitkering ingehouden.
- Na twee jaar wordt de hervorming van het armoedebeleid geëvalueerd.

Aantal Rotterdammers in bijstand omlaag

Het aantal Rotterdammers in de bijstand moet zoveel mogelijk omlaag. Inmiddels zijn meer dan 37.000 Rotterdammers afhankelijk van een bijstandsuitkering. Veel talent blijft zo onbenut. Rotterdam moet voorop lopen in het aan het werk krijgen van mensen. Dat kan door goed te luisteren naar de wensen van werkgevers: wat willen zij en welke Rotterdammers in de bijstand passen daarbij? Iedereen die kan werken gaat aan de slag; op eigen kracht en waar nodig met ondersteuning. De tegenprestatie voor de bijstandsuitkering, in welke vorm dan ook, geldt als een verplichting voor Rotterdammers in de bijstand. Er is ruimte voor flexibele invulling, onder andere door vrijwilligerswerk.

Gemaakte afspraken en acties:

- Elke Rotterdammer doet iets voor zijn uitkering. Dat kan toeleiding naar werk zijn of een tegenprestatie voor wie (nog) niet kan werken. We maken afspraken op maat. De invoering van de tegenprestatie wordt wijk voor wijk uitgerold.
- De aanpak om Rotterdammers in de bijstand naar een betaalde baan te begeleiden, wordt versterkt. De aanpak om de instroom in de bijstand af te remmen wordt doorgezet. Het nieuwe college wordt verzocht voor de bijstand een separaat target op te nemen in het collegeprogramma.
- De fraudebestrijding in de bijstand wordt geïntensiveerd na de resultaten uit de pilot in de wijk Bloemhof. Aan het einde van deze collegeperiode zijn 12.000 dossiers doorgelicht.
- Voor een werkzoekende die de Nederlandse taal onvoldoende machtig is, wordt taal een verplicht onderdeel van de tegenprestatie.
- Bij de invoering van de Participatiewet houdt de gemeente oog voor de Rotterdammers die in de sociale werkvoorziening werken.

Goed onderwijs maakt Rotterdam sterker. Goed onderwijs daagt uit, vormt jongeren, brengt talent tot ontwikkeling. Onderwijs is de startmotor van de economie. Op vrijwel alle niveaus stijgen de onderwijsresultaten in Rotterdam, maar er is nog veel werk te verzetten. Nergens is de opdracht voor het onderwijs zo groot als in onze stad. Onze ambitie is hoog: Rotterdam is dé onderwijsstad van Nederland. Ook de komende vier jaren zullen we fors investeren in het onderwijs voor Rotterdammers en bouwen wij de samenwerking met het Rotterdamse onderwijsveld verder uit.

In Rotterdam begin je vroeg met taalonderwijs

Betere onderwijsresultaten beginnen bij het vroeg beheersen van de Nederlandse taal. Teveel kinderen in Rotterdam krijgen deze taalbeheersing niet als vanzelfsprekend vanuit huis mee. Daarom investeren we fors in de voor- en vroegschoolse educatie. Op die manier beginnen kinderen niet met een achterstand aan de basisschool. Ook zorgen we dat ouders met een slechte taalbeheersing de Nederlandse taal beter gaan beheersen.

De beste leraren werken in Rotterdam

Het lerarencorps van een stad vormt in onze ogen één van de belangrijkste pijlers waar je een stad op bouwt. Daarom moeten de docenten van Rotterdam zich de komende jaren ontwikkelen tot het allerbeste en best gewaardeerde lerarencorps. In Rotterdam geven leraren les met passie en overgave. De Rotterdamse jeugd heeft dat nodig en verdient dat. Goed onderwijs staat of valt ook met de ruimte die leraren krijgen om zich te ontwikkelen en hun vak uit te oefenen. Daarom ontlasten we hen de komende jaren van alles wat hen afhoudt van hun primaire taak en passie, namelijk onderwijzen. Dus minder bureaucratie, meer les geven. Om dat allerbeste lerarencorps te krijgen nodigen wij de Rotterdamse schoolbesturen uit om met elkaar en met ons te komen tot een 'Rotterdamse Leraren CAO', met onder meer ruimte voor beloningsprikkel en nascholing.

In Rotterdam leer je voor een baan

De huidige mismatch tussen aanbod en vraag op de arbeidsmarkt remt de groei van de stad en de ontwikkeling van de Rotterdammers. Dus die pakken we in de drie-eenheid bedrijfsleven, onderwijswereld en overheid aan, op alle onderwijsniveaus. Zodat nieuwe en de nog steeds openstaande vacatures kunnen worden vervuld door Rotterdammers. We pakken die mismatch aan door onder andere een einde te maken aan opleidingen op allerlei niveaus die opleiden tot een bijna zekere werkloosheids carrière. We helpen jongeren om te kiezen voor een baan die ook bestaat. Leren doe je in Rotterdam op school en op je werk. We maken van Rotterdam de stad van het 'moderne vakmanschap'. Zo wordt Rotterdam weer dé stad van het midden- en kleinbedrijf. Zo krijgen we Rotterdam aan het werk.

Het opvoeden van de Rotterdamse jeugd is niet aan de overheid noch aan de scholen en onderwijzers in Rotterdam. De ouders zijn eerstverantwoordelijk voor het opvoeden van hun kinderen. Desalniettemin zijn wij ervan overtuigd dat meer aandacht voor

de ontwikkeling van sociale vaardigheden op school nodig is. Daarom nodigen we docenten uit om samen met ons een 'onderwijscode' op te stellen, zodat orde, rust en regelmaat de standaard in alle Rotterdamse klaslokalen wordt. Hierbij willen we ook met scholen komen tot een effectievere aanpak van leerlingen die zich ernstig misdragen.

Op veel beleidsterreinen heeft Rotterdam de afgelopen jaren meerjarige visies en plannen geschreven, zoals bijvoorbeeld de stadsvisie. Het beleidsterrein onderwijs is nog niet manifest over een langere periode (+10 jaar) uitgewerkt. In de eerste twee jaar van deze college periode maken we samen met de onderwijswereld en het bedrijfsleven een meerjarig masterplan onderwijs. Met dit masterplan willen we de voorwaarden creëren die er voor zorgen dat de Rotterdamse onderwijswereld op alle onderwijsniveaus over vijftien jaar een generatie van jonge vakmannen en vakvrouwen met de mentaliteit van opgestroopte mouwen aflevert. In het masterplan besteden we ook nadrukkelijk aandacht aan de bij-, op- en omscholing van volwassen Rotterdammers.

Gemaakte afspraken en acties:

- In het Rotterdams Onderwijs Beleid 2014 - 2018 zal:
  - het aantal groepen 0 wordt uitgebreid en met de kinderopvang doorontwikkeld worden tot één integrale voorschoolse voorziening. Deze voorziening is toegankelijk voor alle kinderen vanaf 2,5-jarige leeftijd; het bereik onder 'doelgroep-leerlingen' moet omhoog.
  - de extra leertijd in het PO en VO wordt voortgezet, met meer ruimte voor maatwerk per school en minder bureaucratie door toe te werken naar vierjarige plannen. De extra leertijd kan naast het verhogen van onderwijsresultaten, ook op andere doelen zijn gericht.
  - de leraar een centrale plaats krijgen, waarbij we de onderwijswereld uitnodigen om met ons te komen tot een Rotterdamse Leraren CAO
  - meer aandacht voor excellentie zijn en het onderwijs voor hoogbegaafde kinderen
  - een agenda voor het beroepsonderwijs worden opgenomen, waarbij
    - kleinschaliger, op branche gerichte MBO-colleges worden mogelijk gemaakt
    - maatregelen worden genomen om de aansluiting beroepsonderwijs - arbeidsmarkt te verbeteren
    - de start met vakscholen wordt uitgebreid (in de geest van de oude ambachtsscholen)
  - de samenwerking met de onderwijsinspectie worden versterkt
- We maken een masterplan onderwijs 2015 - 2025 gericht op de kwaliteit van onze scholen, de kwaliteit en kwantiteit van leraren, het onderwijsaanbod, de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- We blijven ons inzetten voor een 1° graads lerarenopleiding in Rotterdam.
- Leraren en leerlingen verdienen goede schoolgebouwen. We maken een meerjarenplan onderwijshuisvesting 2015 - 2025 waarin de forse vervangingsopgave van schoolgebouwen wordt aangepakt. Daarbij wordt het binnenklimaat op scholen met verhoogde prioriteit verbeterd.

-
- We maken een plan om onderwijsvoorzieningen gericht op jongeren die in het reguliere onderwijs niet te handhaven zijn in stand te houden en te verbeteren (onder andere de wijkschool en De Nieuwe Kans).
  - In een pilot ontwikkelen wij samen met scholen een onderwijscode gericht op omgangsnormen op school.
  - We spannen ons in om de maatschappelijke stage in Rotterdam voort te zetten en blijven deze ondersteunen vanuit het vrijwilligersteunpunt Rotterdam.
  - De Rotterdamse aanpak om te zorgen voor een goede schoolkeuze wordt met kracht voortgezet, vanaf de bovenbouw van de basisschool, met name gericht op de sectoren Haven, Techniek en Zorg. Ouders worden daarbij actief betrokken. Onderzocht wordt of met het bedrijfsleven een stimuleringsfonds om de keuze voor een technische opleiding te bevorderen haalbaar is.
  - Wij hechten belang aan seksuele voorlichting op scholen over alle seksuele geaardheden.

Hoe trekken we Rotterdam uit de crisis? We maken werk lonend, investeren in goed onderwijs en maken actief werk van de economie. De gemeente kan zelf geen banen maken. Voor de ontwikkeling van Rotterdam is het belangrijk het typische Rotterdamse ondernemersbloed zuurstof te geven. We verleiden bedrijven, partners, ondernemers zich (blijvend) te vestigen in Rotterdam.

De economie vertoont tekenen van voorzichtig herstel. Het Midden- en Klein Bedrijf en ZZP'ers zijn belangrijk voor de werkgelegenheid in de stad. Voor het MKB zorgen we voor vermindering van de regeldruk en maken we het ondernemen zo makkelijk mogelijk.

In Rotterdam is ruimte voor de creatieve sector. Is volop ruimte voor innovatie. Voor bijzondere samenwerkingen tussen bedrijven en kennisinstellingen. Stimuleren we het gebruik van Open Data, immers dit is een grondstof voor groei en innovatie.

Grote kansrijke sectoren in de economie zijn de zorg, haven en techniek. De stad en de mainport zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Er liggen kansen als stad meer van de haven te kunnen profiteren. Door mensen op te leiden voor een baan in de haven en door het maritieme cluster verder te ontwikkelen. De belangen van deze grote sectoren zullen we met onze partners buiten de stadsgrenzen en buiten we landsgrenzen stevig neerzetten.

We zullen bedrijven in Nederland en in de wereld opzoeken. Actieve (inter)nationale acquisitie plegen en de rode loper uitleggen voor bedrijven die overwegen zich te vestigen in onze stad. Met Rotterdam Partners, die hierin een initiërende en verbindende rol vervullen, en kijken we of hiertoe nieuwe incentives kunnen worden ontwikkeld.

Gemaakte afspraken en acties:

- Eén wethouder Economie en één loket als centraal aanspreekpunt voor ondernemers.
- Goede dienstverlening aan ondernemers, bijvoorbeeld door in aansluiting op de landelijke ontwikkelingen een ondernemersplein te organiseren. Digitaal waar het kan, persoonlijk waar het nodig is.
- We realiseren binnen de komende vier jaar dat ondernemers in onze stad éénmaal hun gegevens hoeven te overleggen; daarna zorgen ondernemers zelf voor een update indien nodig.
- De markttarieven worden met 20% verlaagd.
- We zoeken naar mogelijkheden om Rotterdamse ondernemers voorrang te geven bij het verlenen van gemeentelijke opdrachten.
- We stimuleren kredietunies: van, voor en door ondernemers.
- Deltalinqs is een belangrijke partner voor de gemeente als het gaat om het creëren van een innovatief ondernemersklimaat in de haven.
- Continueren van de uitvoering van de Havenvisie 2030 samen met het Havenbedrijf.
- We gaan door met de herontwikkeling van het Stadshavensgebied en rekenen op blijvende financiële steun van het Rijk.

-
- Een internationaal georiënteerd havenbedrijf moet kunnen blijven concurreren met andere havens. We zetten in op een gelijk spelveld voor het havenbedrijf met betrekking tot de vennootschapsbelasting.
  - We verlagen de precariobelasting voor ondernemers in het havengebied.
  - Naast de haven is Rotterdam The Hague Airport een belangrijk logistiek knooppunt. Er wordt ingezet op versterking van het zakelijk profiel van Rotterdam The Hague Airport. Groei is mogelijk binnen de huidige geluidzone. Er komen niet meer nachtvluchten bij.
  - Het initiatief tot kandidaatstelling voor de World Expo 2025 in Rotterdam wordt omarmd.

Zorg voor jeugd en ouderen in de wijk

De zorg gaat terug naar de wijk: terug naar de menselijke maat. Zorg begint met omzien naar elkaar. Als de gordijnen van de oudere buurvrouw maar niet opengaan moet dat een reden zijn voor burens om te vragen of het goed gaat. Buren en familie zien om naar elkaar. Rotterdammers nemen steeds vaker zelf het initiatief om Rotterdammers te helpen en dat is goed om te zien. Eenzame Rotterdammers worden opgemerkt en worden geholpen: dit is een belangrijke prioriteit in de komende collegeperiode.

Wanneer meer zorg nodig is moet dit eenvoudig en dichtbij mensen georganiseerd worden. De decentralisatie van de zorg voor jeugd en volwassenen geeft ons de kans jeugd- en ouderenzorg kleinschalig in de wijk op mensen gericht vorm te geven. Minder bureaucratie. Minder topsalarissen. Meer kijken naar wat mensen wel zelf kunnen. Meer hulp voor gezinnen bij de opvoeding. Meer hulp aan ouderen door het terugkomen van de wijkverpleegkundige zonder stopwatch.

De professional maakt de keuzes en neemt beslissingen. Als we de zorg minder bureaucratisch willen maken, moeten we op hen vertrouwen. Door sterke frontlijnzorg in de wijk te organiseren kan worden bespaard op dure specialistische zorg. En dat is nodig: goede zorg moet ook betaalbare zorg zijn. Ook preventie draagt daar aan bij. Voorkomen is beter dan genezen. De komende jaren werken we samen met Rotterdammers en professionals aan deze transformatie.

Meer samen en meer voor elkaar doen gaat niet vanzelf. Wijken, gemeenschappen en verenigingen zijn van groot belang voor Rotterdammers die elkaar willen ondersteunen. Met partners in de stad ontwikkelen we voorstellen om de omslag 'van verzorgingsstaat naar verzorgingsstraat' te bevorderen.

Gemaakte afspraken en acties:

- De huidige gemeentelijke middelen en de te decentraliseren middelen zijn samen het financiële kader voor de uitgaven zorg, welzijn en ondersteuning. Voor tegenvallers wordt een passende reserve aangehouden.
- De wijkteams jeugd en volwassenen integreren zo snel als mogelijk. Bij de start op 1 januari 2015 wordt met tenminste vijf integrale teams begonnen.
- De bestaande aanpak 1 kind, 1 gezin, 1 aanspreekpunt en 1 plan wordt doorgezet en consequent doorgevoerd. Ook voor volwassenen en ouderen geldt 1 aanspreekpunt en 1 plan als uitgangspunt.
- Wij hechten aan keuzevrijheid in de zorg. In de verdere uitwerking van de plannen wordt de balans gezocht tussen keuzevrijheid en betaalbare zorg.
- Het 'roze-loper'-certificaat wordt gestimuleerd: niemand mag worden gediscrimineerd.
- In onze inkoop van ondersteuning en zorg ontwikkelen we resultaatfinanciering verder door en kijken we of er mogelijkheden zijn om het boeken van (gezondheids-) resultaten ook met vormen van beloning te stimuleren. Bij de inkoop van ondersteuning en zorg stimuleren we ook (technische) innovaties als domotica, altijd gericht op de ondersteuning van de interactie tussen cliënten en hulpverleners.

- De stofkam gaat door de welzijnssubsidies. Alleen de welzijnssubsidies die het fundament onder de decentralisaties vormen en helpen de zorg in de wijk te organiseren of bijdragen aan preventie of activering zullen blijven bestaan.
- Er zullen naar de toekomst minder eigenstandige buurt en wijkgebouwen zijn, we kiezen voor het concept van 'buurthuis van de toekomst': plekken in de stad die verschillende functies combineren.
- Topsalarissen opstrijken en het ontvangen van gemeentelijke subsidie of middelen gaan niet samen. Er wordt een verdergaande verandering van de subsidieverordening voorbereid.
- Met maatschappelijke partners maken we een actieplan om Rotterdammers die eenzaam zijn te vinden en te helpen. Specifiek is er aandacht voor ouderen van 75 jaar en ouder; door de veranderingen bij verpleeghuizen blijven ze langer alleen thuis.
- Waar nodig zetten we bemoeizorg in.
- De keten van maatschappelijke opvang, waaronder de nachtopvang wordt doorgelicht met het doel de kosten te verlagen en de doorstroming te bevorderen.
- De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling zal met dezelfde intensiteit worden doorgezet. Bij de vrouwenopvang is nadrukkelijk aandacht voor de kwaliteit.
- Toegankelijkheid van de stad en de voorzieningen in de stad voor mensen met een beperking is van groot belang: hiertoe wordt een actieplan gemaakt.
- Binnen de context van het preventieprogramma drugs en alcohol pleiten we bij Trimbos voor de terugkeer van een locatie voor drugstesten in Rotterdam.
- De zorgportefeuille en de fysieke portefeuille werken samen ten behoeve van de huisvesting van ouderen. Als ouderen langer thuiswonen zal een andere vraag op de woningmarkt ontstaan. Ook onderzoeken we mogelijkheden voor generatiewoningen.
- We hechten belang aan de vele mantelzorgers in de stad en ondersteunen hen waar nodig.

Financieel beeld

Deze coalitie staat voor solide gemeentefinanciën. In het geval van 'slechtweer' moeten er voldoende vrij beschikbare middelen zijn om eventuele klappen op te vangen. Het weerstandsvermogen speelt hierin een belangrijke rol. De huidige meerjarenbegroting biedt geen ruimte voor nieuw beleid. Dit komt doordat tegenover de geraamde oploop in het weerstandsvermogen ook financiële tegenvallers staan. Daarom is er voor gekozen alle structurele intensiveringen te dekken door structurele bezuinigingen. We verlagen de lasten voor zowel burgers als ondernemers de komende vier jaar fors.

Investerings

We willen nu en op lange termijn blijven investeren in Rotterdam om de economie te versterken en de stad aantrekkelijker te maken. Met die investeringen, en door het koppelen van publieke en private geldstromen, willen we vooral inspelen op en aansluiten bij ontwikkelingen, kansen en initiatieven van derden. Onze middelen moeten vooral werken als een hefboom naar investeringen van onze partners. Daarvoor is het nodig dat we zowel op korte termijn flexibel kunnen inspelen op nieuwe kansen, maar ook op langere termijn duidelijkheid kunnen bieden. De lange termijn investeringsplanning geeft een doorkijk voor de investeringen in de periode 2015 - 2030. We willen deze ambities verwerken in een nieuwe, meerjarige investeringsbegroting die ook op termijn financieel houdbaar is, voldoende duidelijkheid en flexibiliteit biedt, inzicht geeft in de politieke keuzemogelijkheden en goed aansluit bij de begrotingsregels en de Wet Houdbare Overheidsfinanciën. De prioriteit in de investeringen liggen op de Binnenstad en Rotterdam Zuid.

Gemaakte afspraken en acties financieel beeld:

- Het weerstandsvermogen bedraagt aan het eind van de periode minimaal € 160 mln.
- De weerstandsratio is eind van de periode minimaal 1,4.
- Tegenvallers worden in beginsel binnen de betreffende portefeuille opgelost.
- Meevallers vloeien naar de algemene middelen.
  - Op deze afspraak wordt één uitzondering gemaakt: voor de decentralisaties maken we een passende bestemmingsreserve, die gevuld kan worden met onderuitputting vanuit hetzelfde beleidsdomein.
- Rijksbezuinigingen worden in principe gerealiseerd binnen het betreffende beleidsveld.
- Alle structurele intensiveringen worden gedekt door structurele bezuinigingen.

Gemaakte afspraken en acties verlichting lokale lasten:

- We schaffen de precariobelasting reclame in het havengebied af.
- We verlagen de marktarieven met 20%.
- We verlagen de bouwleges met 20%
- We verlagen de afvalstoffenheffing voor gezinnen en alleenstaanden, waarbij een differentiatie in tarief zal gelden.
- We verlagen de hondenbelasting met 30%. Hierdoor betalen hondeneigenaren alleen nog voor de daadwerkelijk gemaakte kosten.

Het financieel kader (x € 1000) op hoofdlijnen

Financieel beeld bij start onderhandelingen	2014	2015	2016	2017	2018
Geraamde oploop weerstandsvermogen	63.867	44.119	32.209	20.518	20.518
Financiële tegenvallers	- 26.536	- 65.985	- 35.805	- 11.842	1.862
Geactualiseerd financieel beeld	30.331	- 23.966	- 5.696	6.576	20.280

Bezuinigingen Coalitieakkoord	2014	2015	2016	2017	2018
Armoedebeleid		8.400	8.650	8.900	12.890
Bestuur		2.000	2.000	2.000	2.000
Fysiek beheer van de stad		5.000	5.000	0	0
Maatschappelijke Ondersteuning/Opvang		0	1.000	5.000	10.000
Organisatie		0	10.000	20.000	40.000
Ruimtelijke Ontwikkeling (inzet reserve)		0	2.100	2.100	0
Sport		0	1.000	2.000	2.000
Werk & Inkomen		4.400	7.600	4.500	1.400
Overig		6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal	0	25.800	43.350	50.500	74.290

Intensiveringen Coalitieakkoord	2014	2015	2016	2017	2018
Buitenruimte		0	- 1.000	- 1.000	- 1.000
Duurzaam		- 2.000	- 3.000	- 4.000	- 4.000
Lokale lasten		- 6.700	- 12.513	- 15.076	- 17.650
Onderwijs		- 2.000	- 8.000	- 12.000	- 12.900
Ruimtelijke Ontwikkeling		0	- 7.000	- 13.000	- 17.000
Werk & Inkomen		- 4.000	- 6.500	- 5.500	- 3.500
Verkeer en Vervoer		- 7.000	- 9.500	- 10.000	- 10.000
Veilig		- 900	- 3.850	- 4.400	- 4.400
Totaal	0	- 22.600	- 51.363	- 64.976	- 70.450

Weerstandsvermogen	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Geactualiseerd financieel beeld		30.331	- 23.966	- 5.696	6.576	20.280
Totaal Bezuinigingen		0	25.800	43.350	50.500	74.290
Totaal Intensiveringen		0	- 22.600	- 51.363	- 64.976	- 70.450
Totaal effect op weerstandsvermogen		30.331	- 20.766	- 13.709	- 7.900	24.120
Weerstandsvermogen (stand 31/12)	132.827	170.158	151.492	139.883	134.084	160.304

Uitnodiging aan de Rotterdamse raad

Onze stad heeft lef, en verdient een bestuur dat durft. In vernieuwen en experimenteren komt de kracht van Rotterdam en Rotterdammers los. Wij nodigen iedereen uit met ons mee te doen.

Met deze woorden eindigt onze brief aan de Rotterdammers, de brief waarmee wij dit coalitieakkoord zijn gestart. Een coalitieakkoord dat staat voor een veiligere, levendigere en gezelligere stad. Rotterdam als laboratorium van Nederland, met meer sterke schouders, zorg voor elkaar en degelijke financiën. Bovenal willen we Rotterdammers meer zeggenschap geven. Zeggenschap over hun eigen leven, hun eigen stad en hun eigen stadsbestuur. Wij beschouwen dit als opdracht voor onszelf en het nieuwe college.

Wij nodigen de Raad uit om met ons mee te doen. Met ons te zoeken naar goede oplossingen, met ons te werken aan breed draagvlak onder Rotterdammers. Samen met u staan we voor de opgave om Rotterdam sterker te maken en Rotterdammers zeggenschap te geven.

Deze uitnodiging aan de Rotterdamse gemeenteraad gaat gepaard met een opdracht aan het nieuwe college. Deze stad verdient een college dat durft. Dat durft om actie en daadkracht te tonen, maar dat ook durft om ruimte te geven aan anderen. Bijvoorbeeld door alle partijen op onderwerpen vroegtijdig mee te laten denken over beleid. Door vaker verschillende scenario's te presenteren of door meer te experimenteren.

Met deze uitnodiging aan uw Raad en de opdracht aan het college staan wij voor een open Rotterdams stadsbestuur dat gaat voor daadkracht en draagvlak. Wij zien uit naar een positieve samenwerking!

Joost Eerdmans, Leefbaar Rotterdam
Salima Belhaj, D66
Hugo de Jonge, CDA